

ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВКЛЮЧЕННЯ ПИТНОЇ ВОДИ ДО СПОЖИВЧОГО КОШИКУ УКРАЇНИ

А.С. Сахненко

Національний університет харчових технологій

Однією з основних фізіологічних потреб людини є потреба у достатній кількості питної води. Воду людина споживає і як окремий продукт харчування, і як компонент продовольчих товарів. Зважаючи на багатофункціональність води та її значення для підтримання життя та здоров'я людини, питання її ролі у гарантуванні продовольчої безпеки та включення до споживчого кошику набуває особливої актуальності.

Прогнозні ресурси підземних вод питної якості становлять 22,5 млрд. куб. метрів на рік і розподілені на території України вкрай нерівномірно. Слід зазначити, що поверхневі води України є (відповідно до методу оцінки якості) дуже забрудненими. Значна частина населення в Україні використовує для своїх повсякденних потреб неякісну воду, що загрожує здоров'ю нації. Жителі 800 сіл користуються привізною питною водою [2].

Вода, як поняття є різностороннім та багатофункціональним з точки зору життєдіяльності людини. Усі її характеристики за масштабом впливу чи дії можна поділити на ті, що стосуються безпосередньо людини, і характеризують воду як продукт харчування, або на загальні (глобальні).

Що стосується безпосередньо людини, то:

1. Вода виступає самостійним продуктом харчування (питна вода).
2. Поряд з органічними елементами (білками, жирами, вуглеводами тощо) як неорганічна складова формує середовище життя клітин, підтримує зв'язки між ними.
3. Виступає основою всіх рідин в організмі (крові, лімфи, травних соків), виводить з нього непотрібні і шкідливі продукти, бере участь в обміні речовин.
4. Використовується для приготування їжі (продуктів харчування) як у домашніх умовах, так і в харчовій промисловості.
5. Є незамінним засобом гігієни людини.

У глобальному масштабі вода відіграє значну роль у підтриманні життя на Землі, формуванні клімату і погоди, застосовується для поливу і зрошення під час вирощування сільськогосподарських культур, має неабияке технічне

значення, оскільки застосовується в багатьох галузях національного господарства. Також вода несе загрозу людству через можливі повені, посухи, забруднення тощо.

Так як вода в організм людини потрапляє у вигляді окремого продукту харчування і складової продуктів харчування, то автором пропонується розглянути використання води з двох точок зору, які безпосередньо пов'язані із забезпечення продовольчої безпеки в країні:

1. Використання води домогосподарствами (питна вода, вода для приготування їжі тощо).

2. Використання води для виробництва продуктів харчування.

Питна вода – найважливіший харчовий продукт. Сьогодні населення України в основному споживають бутильовану або фільтровану, а не водопровідну воду, оскільки вода повинна відповідати всім вимогам харчового продукту.

Вода питна – вода, яка за органолептичними властивостями, хімічним і мікробіологічним складом та радіологічними показниками відповідає державним стандартам та санітарному законодавству [1].

Порівняно із 2000 роком, в якому було складено споживчий кошик, використання бутильованої питної води зазнало значних змін. Якщо раніше люди і не замислювались над тим, що питну воду слід купувати в магазині, то зараз дивним є споживання води з водопроводу. За результатами дослідження, проведеного міжнародною дослідницькою компанією Nielsen і оприлюдненого компанією IDS Group Ukraine, у 2012 році споживання бутильованої води у розрахунку на одного українця склало 42,3 л, що на 2,8 л більше показника попереднього року [2]. Про це свідчить і тенденція збільшення виробництва води (табл. 1).

Таблиця 1

Виробництво мінеральної води 2003-2012 рр., млн. дал

Показник	Води натуральні мінеральні негазовані	Води натуральні мінеральні газовані
2003	6,5	79,3
2004	7,7	77,3
2005	14,8	100
2006	15,7	115
2007	30,5	130
2008	35,4	120
2009	28,5	102
2010	31,4	112
2011	33,6	99,1
2012	38,8	97,1
Відносне відхилення, % (2003/2012)	16,75	81,67

Джерело : складено автором за даними [3].

Серед основних тенденцій слід зазначити скорочення частки виробництва газованої і збільшення виробництва негазованої води. Це зумовлено тим, що протягом останніх років все більше українських споживачів надають перевагу у споживанні саме останній.

В даний час при вирішенні питання про необхідність скорочення споживання водних ресурсів використовується термін "віртуальна вода", який означає ту кількість прісної води, яка реально витрачається для задоволення потреб споживачів. Тобто віртуальною водою можна назвати об'єм води, наявний в харчових продуктах або необхідний для їх виробництва.

З точки зору задоволення потреб постійно зростаючого населення стає важливим запровадження конкретних заходів, щодо економії та збереження водних ресурсів землі. Вони мають бути спрямовані на раціональне використання такого унікального природного ресурсу, як вода, що в свою чергу матиме вплив на забезпечення продовольчої безпеки у всьому світі.

Отже, у зв'язку із загострення питання забезпечення населення якісною питною водою на достатньому рівні і сучасними змінами у структурі споживання бутильованої питної води, вважається необхідним внесення показника питної води окремим пунктом до споживчого кошику українця.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про питну воду та водопостачання» №2918-III від 10 січня 2002 року (в редакції від 16 жовтня 2012 року №5459-V) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2918-14>.

2. IDS group of Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ids.ua>.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.